

Udvalgets indstilling om godkendelse af stadsskoleinspektør Jacob Pedersen som midlertidigt medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 107 stemmer.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 19. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om forældelse af ydelser i henhold til eengangsskatteloven.

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1952 ved-tagen konvention om minimumsnormer for social tryghed.

5) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1949 ved-tagen konvention om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.

6) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1926 ved-tagen konvention om indførelse af for-enklinger i tilsynet med udvandrere ombord i skibe.

7) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1949 ved-tagen konvention om retten til at or-ganisere sig og føre kollektive forhand-linger.

8) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående et af den internationale arbejds-konference i Genève i 1936 vedtaget udkast til konvention angående lavalder for børns arbejde til søs (revideret 1936).

Mødet hævet kl. 15⁵.

42. møde.

Onsdag den 19. januar kl. 13.

Formanden: Fra udenrigsministeriet har jeg modtaget et eksemplar af teksten til de i Bonn den 26. maj 1952 undertegnede af-taler, bl. a. indeholdende konventionen om forholdet mellem de tre magter og forbunds-republikken Tyskland, tilligemed et eksem-plar af de i Paris den 23. oktober 1954 af-talte ændringer i konventionerne. Dette materiale vil blive anbragt i folketingets bibliotek til brug for tingets medlemmer.

Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem fru Petra Petersen, for at hun som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Petra Pe-tersen): På min gruppes vegne skal jeg fremsætte *forslag til lov om moderskabs-ydelse og om erhvervsmæssigt arbejdende kvin-ders rettigheder og pligter i anledning af fødsel.*

Lovforslaget er jo ikke ukendt for tin-gets medlemmer, idet det ofte er fremsat her i tinget. I rigsdagssamlingen 1946—47 fremsatte kommunisterne for første gang forslaget, og vi fremsatte det dengang og fremsætter det i dag, sådan som det er ud-arbejdet af befolkningskommissionen af 1935, bortset fra ændringer, vi foretog i 1946—47, fordi prisniveauet var ændret, samt nogle ændrede ikrafttrædelses- og bort-faldsbestemmelser.

I de 8 år, der er gået, siden vi første gang

[Petra Petersen.]

fremsatte lovforslaget, er der yderligere sket en betydelig ændring af prisniveauet, og når vi i dag fremsætter lovforslaget uden at have foretaget en ajourføring af beløbene i § 1, stk. 1, § 3, stk. 3, og § 11, stk. 3, er det ikke, fordi vi ikke mener, at såvel de kontante beløb som dagpengene bør ajourføres til 1955-niveauet. Det synes vi så absolut at de bør, men vi har dog ment, det var vigtigere her i tinget at få drøftet, hvordan vi kan nå til enighed om i lighed med andre lande at gennemføre en moderskabsydelse og sikre den vordende moder i hendes erhvervsarbejde.

Befolkningsskommissionen opdelte lovforslaget i to afsnit. Det første afsnit omhandler moderskabsydelsen og går ud på at sikre den vordende moder den nødvendige hjælp ved selve fødslen og økonomisk støtte til det nødvendige udstyr til barnet, idet § 1, stk. 1 b, indeholder anvisning på hus-hjælp i 10 dage, medens § 1, stk. 1 a, c og d, indeholder bestemmelser om barnets tøj, seng, vogn og andre med en fødsel forbundne udgifter.

Det andet afsnit af lovforslaget er af største betydning i dag, da gifte kvinder i langt højere grad end tidligere deltager i oprettholdelse af hjemmet. Dette indeholder bestemmelser om ret til svangerskabshvile med dagpenge og forbud mod opsigelse på grund af graviditet.

Lovforslagets § 6 siger således: „Kvinder, der deltager i erhvervsmæssigt arbejde, . . . må i de første 4 uger efter deres nedkomst ikke deltage i sådant arbejde, medmindre det ved lægeattest godtgøres, at det kan ske uden skade for hendes eller barnets sundhed“. Og § 7 giver kvinderne ret til at opgive deres arbejde 8 uger før fødsel og at være fraværende 8 uger efter fødslen med delvis erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Ret til moderskabsydelse har kvinder, der er ubemidlede i folkeforsikringslovens forstand, og lovforslagets afsnit om arbejdende kvinders rettigheder og pligter i anledning af fødsel gælder kvinder, der deltager i erhvervsmæssigt arbejde udenfor deres eget hjem eller bedrift, og som har deres hovedvirksomhed ved det pågældende arbejde.

Det er i dag ottende gang, jeg på den kommunistiske gruppes vegne fremsætter

dette lovforslag. Fra befolkningskommissionen i 1937 afgav sin betænkning, og til mit parti første gang fremsatte lovforslaget, gik der 10 år, og nu er der igen gået 8 år — det vil altså sige, at dette lovforslag, som er udarbejdet af befolkningskommissionen, er 18 år gammelt.

Der er sket store forandringer i de 18 år. Bl. a. er, som jeg bemærkede i begyndelsen af mit indlæg, prisniveauet et ganske andet end i 1937. Men ikke alene det; samfundets struktur er ændret meget, ikke mindst i de år, der er gået efter sidste verdenskrigs ophør. Jeg tænker her på de mange udearbejdende kvinder. Det er ikke længere sådan, at unge kvinder, der venter deres første nedkomst, ophører med deres arbejde. For få år siden var det sådan, at når den unge hustru arbejdede, var det for at give det nystartede hjem en økonomisk ballast. I dag arbejder tusinder af kvinder ikke i et kort åremål, men til stadighed for at kunne klare indskud på lejlighed, dyr husleje, skatter og så naturligvis de høje leveomkostninger. Vi ved, at det er meget svært at spare op, det er også svært at spare op til en forestående fødsel, og er der i forvejen børn i hjemmet, er det næsten umuligt. Arbejdstabet under den altfor korte periode, hvori kvinder nødvendigvis må blive hjemme fra arbejdet, rammer hjemmene økonomisk hårdt; meget ofte forkorter kvinderne endda denne periode af frygt for at miste deres arbejde. Her rammes kvinderne hårdt, men vel hårdest de ugifte og forladede mødre, hvoraf der desværre findes mange i dag. Selvom jeg, hvad jeg ofte har sagt, anerkender mødrehjælpens store arbejde, så er denne institutions hjælp ikke nok; vi ved, at mødrehjælpen ikke nær har midler nok til det arbejde, den udfører.

Overalt, hvor man drøfter spørgsmålet om mødre og børn, erkender man, at det er nødvendigt at gennemføre dette lovforslag, om vi virkelig vil komme mødrene til hjælp. Jeg ved, at lovforslagets gennemførelse ikke kan betrygge hjemmene og børnene ud i al fremtid, men det kan være med til at skabe en større tryghed for den gravide kvinde ved selve fødslen og i tiden deromkring. Det vil betyde, at tusinder af mødre vil blive skånet for søvnløse nætter og dårlige nerver, og at vi vil få sundere børn og gladere mødre.

[Petra Petersen.]

Vi har gennem årene ved foranstaltninger som sundhedsplejersker og undersøgelse af børn under og i den skolepligtige alder været med til at nedsætte børnedødeligheden og opdage og bekæmpe sygdomsspirer, men vi må være med til også at give vore nyfødte en god start; i det lange løb vil det betyde besparelser, der kommer samfundet til gode.

Jeg beder derfor tingets medlemmer — og ikke mindst henvender jeg mig til tingets kvindelige medlemmer — om at stå sammen om denne opgave, og jeg beder dem om i deres grupper at arbejde for, at vort lovforslag kan få en velvillig modtagelse og en velvillig behandling. Jeg beder også den højtærede socialminister tage velvilligt mod dette lovforslag, idet jeg minder om, at ministeren ved tidligere lejligheder har udtalt ønsket om at få en sådan lov gennemført.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Kr. Juul* til finansministeren.

Hvorned begrundes ministeren den foretagne udnævnelse af skatterådsformænd i Skanderborg amt, der har medført, at landbrugserhvervet fremtidig vil være uden repræsentation i amtsskatterådet?

Kr. Juul: Den udnævnelse af skatterådsformænd, som finansministeren har foretaget i slutningen af 1954 flere steder i landet, har givet til resultat, at amtsskatterådenes sammensætning er blevet grumme lidt alsidig. Det må vel være de skattelignende myndigheders opgave ved skatteansættelsen at søge at få den rigtige ligning lagt, og det må være en fordel i dette arbejde, at de, der skal foretage ligningen, også har noget praktisk kendskab til de vilkår, erhvervene arbejder under. Skatteyderne må have et rimeligt krav på at få deres ansættelse bedømt på et så saglig rigtigt grundlag som muligt. Det er dette hensyn, ministeren har tilsidesat ved den

udnævnelse af skatterådsformænd, der er foretaget i slutningen af 1954.

I Skanderborg amt f. eks. — og jeg ved, at noget lignende er tilfældet i andre amter — hvor der er 40 landkommuner, og hvor den største erhvervsgruppe af amtets skatteydere er landbrugere, vil der fremtidig ikke findes en repræsentant i amtsskatterådet, der har praktisk tilknytning til det betydningsfuldeste erhverv. At det har vakt forundring og misstemning i amtet, er ret naturligt. Det føles lige hårdt nok, at landmændene først skal finde sig i at måtte udrede en stor part af det offentliges udgifter gennem ejendomsbeskatningen og dernæst unddrages den størst mulige sagkundskab ved ansættelse af indkomstskatten til stat og kommune. Regeringen har gang på gang opfordret til sagligt samarbejde her i folketinget, og jeg vil håbe, at denne opfordring også gælder de administrative grene ude i samfundslivet, men det forekommer mig rigtignok, at det, finansministeren her har foretaget sig, har grumme lidt med saglig hensyntagen at gøre. Det er derfor, jeg har ønsket at høre ministerens begrundelse for den udnævnelse, der her er foretaget.

Finansministeren (Kampmann): I Skanderborg amt findes der 3 skattekrede, Horsens, Silkeborg og Skanderborg. I Horsens og Silkeborg har der fundet genbesættelse sted af formandspladserne, og det er sædvanlig praksis. I Skanderborg gik formanden af, og der er udpeget et kvalificeret medlem blandt de tre øvrige medlemmer af skatterådet. Vedrørende landbrugets repræsentation kan jeg oplyse, at af de 12 medlemmer, der findes i skatterådet, er de 5 gårdejere, de 4 arbejdere og funktionærer, mens de 3 tilhører andre erhverv.

Kr. Juul: Det var med stor behændighed, ministeren gik udenom mit spørgsmål, og jeg vil derfor gerne tillade mig at stille et tillægsspørgsmål. Det, jeg spurgte om, var, med hvilken begrundelse amtsskatterådene fremtidig skulle sammensættes således, at der ingen repræsentant var for landbrugserhvervet. Det fik jeg ikke svar på. Mit spørgsmål er af rent saglig art, og jeg vil stille det således op, at der kan gives et klart svar: Vil ministeren virkelig ikke anse det for at være af saglig betydning for en

[Kr. Juul.]

rigtig skatteansættelse, at der i amtsskatterådet er en repræsentant, der har nøje kendskab til de kår, amtets betydningsfuldeste erhvervsgruppe arbejder under?

Finansministeren (Kampmann): Det afgørende for mig har været, at de, der sidder i amtsskatterådene, har fuldstændigt kendskab til skattelovgivningen, og det ved jeg er tilfældet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ninn-Hansen* til ministeren for offentlige arbejder.

Hvorned vil ministeren for offentlige arbejder begrunde det krav om ny licitation ved banegårdsbyggeriet i Slagelse, der har forårsaget forsinkelse af byggeriet?

Ninn-Hansen: Baggrunden for det spørgsmål, jeg har stillet til den højtærede minister for offentlige arbejder, er, at DSB har anvendt en fremgangsmåde ved denne licitation, der ikke alene medfører forsinkelse, men også forekommer mig at være ganske ekstraordinært ubehagelig for de firmaer, der har deltaget i licitationen.

Licitationen af snedkerarbejdet blev af DSB udskrevet som bunden licitation mellem 5 private firmaer i Slagelse og Slagelse kooperative byggeselskab. Mellem de 5 firmaer og DSB var der underskrevet en licitationserklæring. Det kooperative byggeselskab nægtede ved selve licitationen at underskrive en sådan erklæring og kom derfor ikke til at deltage i licitationen. De 5 private firmaer blev således de eneste deltagere. Deres tilbud blev offentliggjort, og man forventede, at arbejdet ville gå til et af disse firmaer, efter at udregningen af kontroltilbudet var sket.

Den fremgangsmåde, statsbanerne havde anvendt, blev imidlertid kraftigt kritiseret af det socialdemokratiske blad i Slagelse, „Sjællands Posten“, der gav udtryk for utilfredshed med, at det kooperative byggeselskab ikke var deltager i licitationen, fordi det havde nægtet at gå ind på den aftale, der var truffet mellem DSB og de private firmaer, en aftale, der fulgte licitationskom-

missionens betænkning, der er godkendt af handelsministeriet.

Alligevel klagede det kooperative fællesforbund. Det fremgår af „Sjællands Posten“ for 19. december 1954, hvor forretningsfører Thor Petersen udtalte, at fællesforbundet var ved at afsende en fremstilling til prisdirektoratet med en beklagelse over statsbanernes adfærd, samtidig med at man ville rette en klage til handelsminister Lis Groes personlig.

Om statsbanerne har taget hensyn til denne klage, beder jeg den højtærede minister oplyse, men i hvert fald skete der det ganske ekstraordinære, at DSB annullerede den bundne licitation og udskrev en ny, denne gang offentlig licitation. Det er så meget mere bemærkelsesværdigt, som DSB havde nægtet at udskyde udregningen af kontroltilbudet nogle få dage under henvisning til, at dette ville medføre en forsinkelse. Den forsinkelse, der er opstået for ombygningsarbejdet, er nu blevet betydelig og til stor gene for Slagelse by. Jeg kan heller ikke se andet, end at DSBs fremgangsmåde er ganske ekstraordinær og stridende mod al praksis. Det, at man udskriver offentlig licitation, efter at man har kasseret en bunden licitation, har ubehagelige virkninger for de firmaer, hvis tilbud er blevet offentliggjort, og jeg anmoder derfor den højtærede minister om at give en redegørelse for statsbanernes fremgangsmåde i dette tilfælde.

Ministeren for offentlige arbejder (Carl Petersen): Det ærede medlem motiverede sit spørgsmål med, at den krævede ny licitation havde forsinket banegårdsbyggeriet, så jeg må gå ud fra, at dette er det væsentlige i det ærede medlems spørgsmål.

Jeg kan oplyse det ærede medlem om, at jeg ikke tror, det vil afstedkomme nogen reel forsinkelse. Forholdet er jo nemlig det, at man på grund af landets økonomiske situation har måtte nedskære anlægsbevillinger, og at dette i nogen grad har bevirket en vis tilbageholdenhed også med hensyn til det omtalte byggeri, er givet, men nogen reel forsinkelse vil der ikke blive tale om. Årsagen til, at der er krævet en ny licitation, er, at man i en periode selv med større entrepriser anså det for nødvendigt at udbyde arbejdet i bunden licitation. Modsat

[Ministeren for offentlige arbejder.]

mener generaldirektoratet nu, at tiden er kommet til at kræve offentlig licitation, som i virkeligheden er den fremgangsmåde, man altid har anvendt også for større entrepriser. Det er det, der er sket, og jeg kan meddele det ærede medlem, at jeg ganske deler generaldirektoratets opfattelse.

Ninn-Hansen: Den højtærede minister har ganske ret i, at det, der først og fremmest interesserer mig, er forsinkelsen, og jeg håber, jeg kan forstå ministerens svar som et tilsagn om at undgå yderligere forsinkelse af dette ombygningsarbejde.

I den højtærede ministers forklaring blev der imidlertid sagt, at man nu ønskede offentlig licitation. Derfor vil jeg gerne stille det tillægsspørgsmål: Når DSB nu ønsker offentlig licitation, hvorfor udskrev man så først arbejdet ved bunden licitation i november måned? Det er i hvert fald noget vanskeligt at forstå.

Jeg vil også spørge den højtærede minister: Hvorfor anvender man i dette tilfælde en fremgangsmåde, der er fuldstændig stridende mod al praksis, nemlig at annullere en bunden licitation og derefter gå over til offentlig licitation? Det mener jeg må interessere de håndværksmestre, som det er gået ud over. I det hele taget mener jeg, at håndværkerstanden dog må have klarhed over, om man ved licitationer, som det offentlige udbyder, vil følge den sædvanlige fremgangsmåde eller ej.

Hvis DSB har begået en fejl — og jeg kan ikke se andet, end at det er tilfældet — er det bedre overfor håndværkerne at erkende, at en sådan fejl er begået; så ville der være håb om, at der ikke fremtidig blev anvendt lignende fejlagtige fremgangsmåder.

Ministeren for offentlige arbejder (Carl Petersen): Jeg kan kun gentage, at jeg ikke tror, den nye licitation vil forsinke selve arbejdet.

Det ærede medlem spørger, hvad årsagen er til kravet om ny licitation. Jeg gentager, at selvfølgelig kan der kun være een årsag til, at man har udbudt arbejdet i offentlig licitation, nemlig at man mener, der ad den vej kan fremkomme billigere tilbud end dem, der hidtil er fremkommet.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om forældelse af ydelser i henhold til eengangsskatteloven.

Valgt blev: *Hans Knudsen, Holger Erikson, Ove Hansen, Poul Hansen (Kalundborg), Urban Hansen, Kai Jensen, M. Larsen, Peter Nielsen, Thorkil Kristensen, Anders Andersen, Henry Christensen, Paabøl, Helga Pedersen, Poul Møller, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Thestrup og Axel Sørensen.*

Den følgende sag var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.

Valgt blev: *Poul Hansen (Kalundborg), Einer-Jensen, Holger Eriksen, Kai Jensen, Hans Knudsen, M. Larsen, Lindberg, Viola Nørlov, Alfred Bøgh, Erik Eriksen, Thorkil Kristensen, Anker Lau, Øllgaard, Poul Møller, Aksel Møller, Tesdorpf og Aage Fogh.*

Punkt 4 på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1952 vedtagne konvention om minimumsnormer for social tryghed.

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 561; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1754).

Sagen sattes til forhandling.

Kaj Andresen: Det er naturligt, at den del af det internationale samarbejde, der omfattes med den største opmærksomhed, er arbejdet i De Forenede Nationers generalforsamling og sikkerhedsrådet. Det er her, de store politiske problemer afgøres eller behandles. Der foregår imidlertid et meget betydeligt internationalt samarbejde på en række andre områder, som har den aller-